

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10CoP/17/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5621203320
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2022:5621203320.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Urbana a sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Erika Vargu, vo veci starostlivosti súdu o maloletú D. S., nar. XX.X.XXXX, bytom u matky, v konaní zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, so sídlom Liptovský Mikuláš, M. M. Hodžu 30, dieťa rodičov: matka - S. S., nar. X.XX.XXXX, bytom S. Y. XX; otec - S. S., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom R. XX, toho času bytom X. XXX, o návrhu matky na zvýšenie výživného, na základe odvolania matky proti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 20P/57/2021-53 zo dňa 15. novembra 2021 takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e .**

Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd zmenil v časti o výživnom pre maloletú D. predošlé rozhodnutie (rozsudok tamajšieho súdu č.k. 9P/56/2019-48 zo dňa 28.8.2019) tak, že otec s účinnosťou od 6.9.2021 je povinný prispievať na jej výživu výživným vo výške 120 eur mesačne, vždy do 15.tého dňa v mesiaci vopred k rukám matky. Vychádzal z toho, že od označeného rozhodnutia nastala v zmysle § 78 Zákona o rodine zmena pomerov a bolo potrebné prihliadnuť aj na vývoj životných nákladov. Za obdobie dvoch rokov je maloletá staršia, je vo fáze dospievania, „všeobecne sprevádzanej akceleráciou rastu“; čoho dôsledkom je príjem väčšieho množstva potravy, častá obmena oblečenia a obuvi. Okresný súd tak priebežne uzavrel, že má preukázanú podstatnú zmenu pomerov na strane maloletej D..

2. Následne v súlade s § 75 ods. 1 Zákona o rodine posudzoval mieru, v akej sa každý z rodičov má na vyživovacej povinnosti k maloletemu dieťaťu podieľať. Okresný súd ustálil príjem na jednu osobu v domácnosti matky v sume 355,66 eur mesačne a v domácnosti otca v sume 381,13 eur mesačne. Zohľadnil, že otec mimo výživného zasiela na účet dcéry D. sumu 50 eur mesačne, s ktorým účtom disponuje výlučne matka (tá poskytla platobnú kartu k nemu dcére, aby si zakúpila veci aktuálnej potreby), zároveň jej nad rámec výživného poskytuje plnenia na sviatky.

3. Okresný súd zhrnul, že otec mimo pravidelných platieb výživného prispieva na výživu dcéry „neštandardným spôsobom, čo musel súd zohľadniť pri určení výšky výživného v tomto konaní“. Maloletá navyše otca pravidelne (každý druhý víkend) navštevuje, čo tiež okresný súd vyhodnotil v prospech otca. Otec má pritom zvýšené výdavky v súvislosti so starostlivosťou o syna S., ktorý navštevuje strednú školu mimo miesta bydliska, pričom otec sám financuje jeho mimoriadne výdavky (napríklad poplatok za autoškolu, či sústredenie na T. R.). Okresný súd dodal, že matka sa so synom pravidelne nestretáva (syn u nej neprespáva), a tak okrem platby výživného nemá so synom iný výdavok.

4. Nadväzne ustálil, že v aktuálnych možnostiach otca je prispievať na dcéru D. zvýšeným výživným v sume 120 eur mesačne. Momentálne mesačné výdavky na maloletú vymedzil v rozsahu 328 eur, na úhrade ktorých sa otec podieľa/bude podieľať zvýšeným výživným (práve) v sume 120 eur a mimo rámec výživného ďalšími 80 eurami. Keďže výživné bolo zvýšené odo dňa podania návrhu (6.9.2021), otcovi vzniklo zameškané výživné za obdobie od 6.9.2021 do 30.11.2021 v sume 56,66 eur, ktorú čiastku uložil

okresný súd otcovi uhradiť spolu s bežným výživným v celej sume po doručení rozsudku. Vo zvyšnej časti návrh matky na zvýšenie výživného zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu, nakoľko nezistil naplnenie žiadnej z výnimiek normovaných v § 53 a nasl. CMP.

5. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie matka, ktorá sa domáhala jeho zrušenia a vrátenia veci na ďalšie prejednanie a rozhodnutie. Namietala, že zvýšené výživné nepokryje ani len náklady na záujmový krúžok dcéry (24 eur mesačne). Keďže v otcových reálnych schopnostiach a možnostiach je prispievať na výživu dcéry sumou 180 eur mesačne, bolo pre odvolateľku „nepochopiteľné“ zvýšenie výživného len na sumu 120 eur. Nespochybňovala, že otec prispieva na maloletú D. približne 80 eur mesačne nad rámec výživného, ale k uvedenému ho nezaväzuje žiadne súdne rozhodnutie. Ak dokáže danou čiastkou prispievať doposiaľ, nemal by byť problém s jej úhradou, ak bude na jej platenie „zaviazaný rozsudkom“.

6. Matka sumu zvýšeného výživného 120 eur mesačne pri výške príjmu otca 1.335,67 eur nepovažovala ani za adekvátne výživné. „Smerodajnou premisou“ totiž musí byť právo dieťaťa podieľať sa životnej úrovni rodiča. Pripomenula, že spoločný syn rodičov S. má omnoho vyššiu životnú úroveň; sám otec sa vyjadril, že mu zabezpečil osobné motorové vozidlo pre potreby ciest na strednú školu/internát.

7. Otec navrhol rozsudok okresného súdu potvrdiť. Poukazoval na to, že samotný návrh na vyššie výživné vychádzal z toho, že došlo k poklesu príjmu matky; čo má viesť k jeho povinnosti platiť viac. Za najdôležitejšiu označil tú skutočnosť, že matka ukončila pracovný pomer dohodou; mala síce zdravotné problémy, ale zamestnávateľ jej ponúkal iný druh práce. Otec považoval za „absurdné“ porovnávanie nákladov na výživu plnoletého syna S., ktorý študuje v Nitre (v meste vyše 200 km vzdialenom od trvalého bydliska) s výživným na maloletú D., ktorá je žiačkou základnej školy situovanej neďaleko miesta jej bydliska. V tejto spojitosti doplnil, že syn S. u matky za posledné tri roky nespál ani jedinú noc. Domnieval sa, že „terajší snúbenec“ matky má vyšší príjem ako 500 eur mesačne.

8. V následnej reakcii matka trvala na podanom odvolaní. Uviedla, že posudzovaným návrhom nežiadala zvýšiť svoju životnú úroveň, ale žiadala zlepšenie životnej úrovne dcéry D.. Rozhodne nie je pravdou, že by dobrovoľne ukončila pracovný pomer; aj práca ponúknutá zamestnávateľom „absolútne nezohľadňovala“ jej zdravotný stav, preto ju musela odmietnuť. Matka poukazovala na to, že medzi deťmi je malý vekový rozdiel (4 roky), ale náklady na potreby sú diametrálne rozdielne v neprospech maloletej D.. Zdôraznila, že napriek zníženému príjmu sa na výdavkoch syna S. naďalej podieľa výživným v sume 200 eur mesačne.

9. Taktiež otec zotrval na svojom prvotnom stanovisku prezentovanom v odvolacom štádiu konania, vrátane súvisiacej argumentácie. Mal za to, že z vyjadrení samotnej matky je zrejmé, že pracovný pomer ukončila z vlastného rozhodnutia - dohodou. Zopakoval, že maloletej D. dobrovoľne poskytuje plnenia nad rámec výživného, čo len potvrdzuje jeho vyjadrenie, že svojim deťom poskytne „všetko, čo budú potrebovať, a to aj bez súdneho rozhodnutia“.

10. Nad bezprostredný procesný rámec odvolacieho konania matka učinila i ďalšie podanie, v ktorom zotrvala na podanom odvolaní, vrátane zopakovania značnej časti predchádzajúcej argumentácie. Dodala, že maloletá D., keď je u otca, musí pomáhať - „strážiť jeho malé deti“ a počas pobytov v domácnosti otca bol tento s ňou na výlete „tak tri krát za celý rok“.

11. Kolízny opatrovník sa v priebehu odvolacieho konania opakovane vyjadril v tom smere, že trvá na svojom postoji prednesenom na pojednávaní, podľa ktorého zvýšenie výživného je v záujme maloletej. Ak otec nad rámec výživného prispieva na osobný účet dcéry, tak má možnosť prispievať aj zvýšeným výživným.

12. Matka s vyjadrením kolízneho opatrovníka súhlasila.

13. Otec v reakcii na postoj kolízneho opatrovníka uviedol, že aj dané stanovisko obsahuje informáciu, že dobrovoľne poskytuje dcére plnenia nad rámec výživného. Inak vyjadrenie kolízneho opatrovníka označoval za formalistické. Doplnil, že dcéra ho často navštevuje; napríklad počas „tohtoročných Vianoc“ z 19 dní prázdnin strávila u neho 13 dní. Zároveň, vďaka zasielaniu peňazí na účet maloletej D., má táto aktuálne našetroené cca 2.000 eur (za obdobie 2,5 roka).

14. Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP) a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP) napadnutý rozsudok v zmysle § 387 ods. 1 CSP potvrdil, hoci čiastočne i z iných dôvodov.

15. Hoci okresný súd náležite vymedzil právny základ súdnej veci - § 78 Zákona o rodine a primerane ustálil aj určujúce skutkové okolnosti týkajúce sa zmeny pomerov (predovšetkým body 13. a 14. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia), v bezprostredných konkrétnostiach (právneho) posúdenia sa však od podstaty konania o zvýšenie výživného odchyľil. Jeho posúdenie (prezentované osobitne v bodoch 16. a 17. odôvodnenia napadnutého rozsudku) je totiž vo výraznej miere štandardným posudzovaním primeranosti výšky výživného, ktoré je vlastné prvotnému konaniu o určenie vyživovacej povinnosti; t.j. posudzovaniu primeranosti výživného v momentálne daných skutkových okolnostiach týkajúcich sa pomerov rodičov a maloletej D..

16. Krajský súd zdôrazňuje, že aktuálne konanie je konaním o zvýšenie výživného, ktorého východiskom je posudzovanie zmeny pomerov oproti predchádzajúcemu rozhodnutiu o vyživovacej povinnosti; prioritne oproti rozhodnutiu, ktorým bola konkrétna výška výživného stanovená. Takýmto rozhodnutím v súdnej veci je rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 9P/56/2019-48 zo dňa 28.8.2019, v ktorom konaní bola schválená rodičovská dohoda - okrem iného - aj o výške výživného na maloletú D. v sume 100 eur mesačne. Z hľadiska vyhodnotenia dôvodnosti posudzovaného návrhu je tak rozhodujúcim vyhodnotenie zmeny, ku ktorej došlo od predmetného (predošlého) rozhodnutia.

17. Krajský súd pripomína, že v rámci konania o zmene výšky vyživovacej povinnosti (tak o jej zvýšení, ako aj znížení) nemožno preskúmať vecnú správnosť predošlého rozhodnutia o výživnom, ktorým bola stanovená výška výživného v rozsahu, ktorého zmena je požadovaná. V aktuálnom konaní je teda neprípustné posudzovať predošlé rozhodnutie o výživnom na maloletú D. z roku 2019, osobitne z toho pohľadu, či určená výška výživného bola primeraná, resp. správna; k čomu čiastočne hodnotenie okresného súdu (pre skôr len minoritné prihliadanie na súvislosti zmeny pomerov) smerovalo.

18. Takýto prístup by bol v príkrom rozpore s princípom právneho štátu (článok 1 ods. 1 Ústavy SR), ktorého neoddeliteľnou súčasťou je i nemeniteľnosť právoplatných rozhodnutí súdov. Bez ohľadu na to, že mimoriadne opravné prostriedky a ústavná sťažnosť svojou povahou umožňujú vo výnimočných situáciách čiastočnú modifikáciu daného pravidla, je žiaduce doplniť, že vo veci vyživovacej povinnosti k maloletej D. v súvislosti s predchádzajúcim rozhodnutím - rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 9P/56/2019-48 zo dňa 28.8.2019 - tieto právne inštitúty využité neboli.

19. V konkrétnostiach súdnej veci teda platí, že východiskovo je potrebné považovať výživné stanovené v auguste 2019 v sume 100 eur mesačne za zodpovedajúce tak vtedajším odôvodneným potrebám maloletej D., ako aj vtedajším možnostiam a schopnostiam/ /pomerom výživou povinnej osoby - otca. Uvedené konštatovanie zahŕňa aj to, že dotknuté výživné zodpovedalo skutkovým okolnostiam existujúcim v danom období.

20. To znamená, že z hľadiska posúdenia zmeny pomerov (a tým opodstatnenosti návrhu matky na zvýšenie výživného) je relevantná len taká (skutková) zmena, ku ktorej došlo po právoplatnosti označeného rozhodnutia o výživnom.

21. Je nesporné, že oproti predošlému rozhodovaniu o výživnom na maloletú D. otcovi pribudla vyživovacia povinnosť k ďalšiemu maloletému dieťaťu - k synovi A., nar. X.X.XXXX. Jeho príjem v relevantnom medziodbore vzrástol doslova len nepatrne; o cca 16 eur mesačne. Naproti tomu na strane matky došlo k výraznejšiemu poklesu príjmu.

22. V danej spojitosti je však nutné mať na zreteli, že už v čase predošlého rozhodovania o výživnom mala matka bezprostredne nižší príjem, keď z viaczmennej prevádzky (z titulu zabezpečovania osobnej starostlivosti o dcéru D.) bola na vlastnú žiadosť preradená len do štandardných denných pracovných zmien. Za jej príjem v auguste 2019 tak nie je náležité považovať priemerný mesačný príjem za (v tom čase) posledných 12 mesiacov, počas ktorých v majoritnej časti ešte vykonávala prácu vo viaczmennej prevádzke, čo bolo spojené s príslušnými príplatkami, ale zárobok dosahovaný iba v rámci práce v denných zmenách.

23. Na pojednávaní vo veci sp. zn. 9P/56/2019 dňa 28.8.2019, na ktorom bola i schválená vyššie spomínaná rodičovská dohoda, sama matka uviedla, že jej čistý mesačný príjem činí do 600 eur (č.l. 46 spisu), pričom ide o pokles práve z dôvodu preradenia na výkon práce len v jednozmennej prevádzke. Rovnako tak v návrhu na zníženie výživného (sp. zn. 1P/14/2020) na staršieho syna S., nar. XX.X.XXXX,

matka uviedla, že jej príjem z titulu dotknutého preradenia je od polovice mája 2019 nižší približne o 200 eur. To znamená, že pokles príjmu matky v aktuálne relevantnom období je miernejší, ako konštatoval okresný súd; cca „len“ v rozpätí od 120 do 150 eur mesačne.

24. Navyše, krajský súd súčasne dodáva, že z hľadiska rozhodovania o zmene výšky výživného je určujúcim posúdenie zmeny v pomeroch povinného rodiča (v súdnej veci otca) a majetkový status rodiča, ktorý zabezpečuje osobnú starostlivosť o dieťa (v súdnej veci matka), je viac menej subsidiárny. Inými slovami, aj prípadný pokles príjmu a tým podmienená zmena majetkového statusu rodiča starajúceho sa o dieťa rozhodne nie je (automatickým) dôvodom, aby povinný rodič prispieval vyšším výživným ako dovoľujú jeho príjmy a pomery, resp. aké zodpovedajú ustálenej zmene pomerov.

25. Na strane maloletej výraznejšia zmena nastala v oblasti mimoškolských aktivít. V období predchádzajúceho rozhodovania o výživnom ešte len uvažovala o pravidelných/ organizovaných športových aktivitách. Aktuálne sa venuje tréningom kickboxu, v ktorej súvislosti len z titulu platieb za tréningy vznikajú mesačne výdavky cca 24 eur.

26. Zároveň je však nutné zopakovať, že maloletá D. je naďalej žiačkou „iba“ základnej školy v mieste bydliska a s jej zdravotným stavom alebo záujmovými aktivitami nie sú spojené žiadne osobitné výdavky oproti porovnateľným výdavkom detí v jej veku. Zvýšenie výdavkov - plusová zmena, ktorá sprevádza prirodzený rast každého dieťaťa, je v konkrétnostiach súdnej veci v značnej miere vyvažovaná pribudnutím ďalšej vyživovacej povinnosti otca k maloletému dieťaťu, t.j. zmenou pomerov otca priamo negatívne ovplyvňujúcou jeho disponibilné finančné prostriedky (mínusová zmena).

27. V súvislosti s určujúcim hľadiskom skúmania zmien pomerov je potrebné tiež uviesť, že už v čase predošlého rozhodovania otec prispieval na výživu maloletej D. i mimo rámec určeného výživného; či už vecnými plneniami alebo finančnými sumami, vrátane úhrady paušálu za mobilný telefón. Ani v tomto smere teda nejde o zásadnú kvalitatívnu zmenu relevantných skutkových okolností. Fakt, že rozsah prispievania v danom čase bol o niečo nižší krajský súd vyhodnotil v rámci akceptácie čiastočného zvýšenia výživného napriek zásadnej „mínusovej“ zmene na strane otca - pribudnutiu ďalšej vyživovacej povinnosti.

28. Vzhľadom na skutočnosť, že v súdnej veci bolo určujúce vyhodnotenie zmeny pomerov oproti predošlému rozhodovaniu o výživnom, sú irelevantnými (bez ohľadu na ich ne/opodstatnenosť) tvrdenia matky týkajúce sa porovnávania výživného na (už plnoletého) syna S. a maloletú D.. Zároveň platí, že predmetom konania v prejednávanom prípade je zmena výživného na maloletú D. a okolnosti viažuce sa k vyživovacej povinnosti na syna S. nie sú osobitne významnejšie. Pre úplnosť krajský súd dodáva, že matka sa domáhala zníženia výživného na syna S. v rámci konania vedeného Okresným súdom Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 1P/14/2020, ktorý návrh bol rozsudkom zo dňa 9.6.2020 v celom rozsahu zamietnutý, pričom sa matka vzdala práva podať voči tomu rozhodnutiu odvolanie.

29. Z konštatovaných dôvodov krajský súd napadnutý rozsudok v meritórnej časti ako vecne správny potvrdil. Rovnako správne okresný súd rozhodol o trovách konania, keď vychádzal z § 52 CMP. Taktiež v rámci odvolacieho konania neboli zistené a ani účastníkmi tvrdené žiadne okolnosti, ktoré by podmieňovali iné rozhodnutie o trovách konania ako stanovuje označené zákonné ustanovenie. Z daného titulu krajský súd žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

30. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné dovolanie z dôvodov vymedzených v § 420 a § 421 CSP. Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané, v lehote dvoch mesiacov od doručenia tohto rozhodnutia na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom a dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Táto povinnosť neplatí v prípadoch vymedzených v § 429 ods. 2 CSP.